

Motion till riksdagen
2010/11:Ju412

av Börje Vestlund m.fl. (S)

Hatbrott och hatbrottsjourer

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om utbildning i hbt-kunskap för poliser.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om tillgängligheten till hatbrottsjourer oavsett var man bor i vårt land.¹
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att initiera samarbeten med polisen och det civila samhället för att förebygga hatbrott.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att straffskärpningsbestämmelsen i brottsbalken för hbt-brott även inkluderar transpersoner.

¹ Yrkande 2 hänvisat till SoU.

Fel! Okänt namn på

Motivering

I den socialdemokratiska visionen om samhället är det en skam mot en demokrati som grundar sig på mänskliga rättigheter när statsmakten inte säkerställer allas möjlighet till delaktighet på lika villkor. I den här motionen har vi socialdemokrater valt att lyfta fram homosexuellas, bisexuellas och transpersoners speciella livsvillkor.

Vi vet att diskriminering och ojämlik behandling inte försvinner av sig självt. Vi vet att en lagstiftning som behandlar människor olika ger signaler till medborgarna att det är rätt att värdera människor olika. Vi vet att för utsatta grupper krävs det att man skapar vissa lagar då utsattheten är så total. Därför väljer vi att lägga fram dessa förslag. Vi lägger fram dem för få till stånd de förändringar som vi vet krävs för att nå fram till ett samhälle där människors sexuella läggning eller upplevda könstillhörighet inte ska anses vara en belastning. Det är något som berikar samhällets mångfald.

Under den senaste tioårsperioden har antalet anmälningar om hatbrott mot hbt-personer ökat kraftigt för att vara oförändrat mellan 2008 och 2009. Mellan åren 2002 och 2006 ökade hatbrotten mot homosexuella med hela 70 %. Delvis förklaras detta av en metodförändring år 2004 men även efter det året fortsatte antalet hatbrott med homofobiska motiv att öka. De brott som är vanligast förekommande är våldsbrott, ofredande och ärekränkning medan diskriminering och hets mot folkgrupp numerärt inte är så stora.

Även om antalet anmälda hatbrott med homofobisk och transfobisk anknytning varit oförändrat det senaste året så är det fortfarande ett stort problem. Det råder i Sveriges riksdag en stor politisk enighet om att hatbrott mot hbt-personer är ett stort problem och måste motarbetas. Problemen har varit att få hela polisorganisationen att arbeta aktivt för att bekämpa hatbrotten. Det finns positiva erfarenheter från bl.a. Stockholm och Skåne, men tyvärr ännu fler tråkiga erfarenheter från hbt-personer som anmäler brott som har begåtts på grund av att de varit hbt-personer.

På samma sätt som brottsoffer i allmänhet behöver stöd och hjälp att gå igenom ibland väldigt jobbiga rättsprocesser, så behöver brottsoffer utsatta för homofobiska hatbrott stöd och hjälp. Tyvärr har sällan de vanliga brottsofferjourerna kunskap om hatbrott och hbt. RFSL bedriver idag en nationell hatbrottsjour för hbt-personer. På grund av att den nuvarande moderatledda regeringen har schabblat med bidragen till denna verksamhet, så har den levt under en ständig osäkerhet om att kunna överleva.

Hatbrotten mot hbt-personer är en företeelse över hela landet. Brottsoffer finns också överallt i hela vårt land. Det är därför rimligt att det skapas en stabil nationell hatbrottsjour som har till uppgift att arbeta preventivt mot hatbrott på grund av sexuell läggning och könsidentitet, att fungera som en nationell utbildare för landets övriga brottsofferjourer, men också fungera som en rådgivande instans för de poliser som ska utreda brotten, inte minst för att även hatbrott på grund av hudfärg, etnisk bakgrund och religion också ökar.

Fel! Okänt namn på

Utbildning om hatbrott ingår sedan 2001 som en del av den ordinarie polisutbildningen. Detta för att det är viktigt att poliser har goda kunskaper om hatbrott, ett brott som lagstiftarna ansett som särskilt allvarligt. Lagstiftningen säger i en skärpningsregel i 29 kap. 2 § sjunde stycket brottsbalken att brott med motiv att kränka någon på grund av ras, hudfärg, nationalitet, etniskt ursprung, trosbekännelse eller sexuell läggning kan straffas hårdare än brott utan kränkingsmotiv. Dock saknas transpersoner i denna straffskärpningsbestämmelse, trots att det inte är någon tvekan om att just transpersoner utsätts för hatbrott i stor omfattning, enligt vissa undersökningar i högre omfattning än t ex homo- och bisexuella.

Då en betydande majoritet av landets poliser är anställda före 2001 saknar stora delar av denna grupp en adekvat hatbrottsutbildning. Risken är därmed stor att brott som lagstiftaren ser mycket allvarligt på inte upptäcks vid en utredning. I Stockholm har hatbrott som riktas mot hbt-personer uppmärksammas utifrån att polisen i Stockholm har en helt annan medvetenhet om hatbrott, vilket i vissa län saknas helt. Länspolismästaren i Stockholm, Carin Götblad, har varit tydlig genom att gå före och uppvisa ett stort engagemang i frågan. Andra läns polismyndigheter har inte uppvisat samma engagemang, de kanske inte ens uppfattar att det förekommer hatbrott i särskilt stor utsträckning, och de har därför svårt att motivera vidareutbildning i frågan. Till följd av brist på utbildning gör det att polisen missar att uppmärksamma att det rör sig om ett hatbrott med homofobiskt motiv.

Rikspolisstyrelsen borde via sitt regleringsbrev få i uppdrag att vidta åtgärder för att öka samtliga polisers kompetens och förmåga att förebygga, upptäcka och utreda hatbrott. Detta för att säkerställa möjligheten till hatbrottsutbildning för de poliser som idag saknar denna kompetens.

Straffskärpningsbestämmelsen som hatbrott innebär har funnits ett antal år. Trots detta så finns väldigt lite av brottsförebyggande arbete. Det är därför viktigt att man på samma sätt som med andra typer av brott, utvecklar metoder att förebygga hatbrott. Detta kan ske med olika metoder. Men en form är att initiera samarbeten mellan polisen och det civila samhället.

Stockholm den 26 oktober 2010

Börje Vestlund (S)

Carina Hägg (S)

Catharina Bråkenhielm (S)

Eva-Lena Jansson (S)

Hannah Bergstedt (S)

Helene Petersson i Stockaryd (S)

Jonas Gunnarsson (S)

Tommy Waidelich (S)

Caroline Helmersson Olsson (S)

Christina Zedell (S)

Fredrik Lundh Sammeli (S)

Hans Ekström (S)

Hillevi Larsson (S)

Louise Malmström (S)